Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of medical Sciences
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

Evaluation Course Master of Midwifery Education Based on CIPP Model in Ardabil School of Nursing and Midwifery

SH. Jegargoosheh (MSc Student) [1], AH.Maghari (MSc) [2,3], A. Kamran(PhD) [4*]

1. Students Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.
2. Department of Family Health, Social Determinants of Health Research Center(SDHRC), Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.
3. Atherosclerosis Research Center, Baqiyatallah University of Medical Sciences, Tehran, Iran.
4. Department of Health Education and Health Promotion, School of Medicine, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.

Article Info

Article Type:
Research Article

Received: 1 Dec 2021

Received in revised form: 21 Feb 2022

Accepted: 12 March 2022

Published online: 15 March 2022

ABSTRACT

Background and Objective: Evaluation is an indicator that shows the extent to which educational goals have been achieved and analyzes educational activities. For this purpose, this study was conducted with the aim of evaluating the "period" of the master's degree in midwifery education based on the CIPP evaluation model in Ardabil School of Nursing and Midwifery.

Methods: The present study was performed cross-sectionally in 1400. The target population was faculty members and postgraduate students in the Department of Midwifery Education of Ardabil University of Medical Sciences, including 11 professors and 7 students. All samples participated in this study by census method. To collect information, a researcher-made questionnaire was used to evaluate the master's course in midwifery education based on the CIPP evaluation model for professors and students. One-Sample T-Test was used for data analysis. Statistical analysis was performed by SPSS software version 21. The level of statistical significance in this study was considered 0.05.

Findings: The mean obtained in the group of students and professors in the scope of field (18.29 ± 3.04 and 31.45 ± 2.81), input (47.29 ± 1.70 and 51.18 ± 3.52), process (10.43 ± 0.98 and 40.55 ± 1.92) and in the output area (9.43 ±1.40 and 29.27 ±2.37) that the scores in the group of students in 4 areas are less than the standard score and in the group Professors were higher than the standard score.

Conclusion: The results showed that the evaluation of the master's degree in midwifery education at Ardabil School of Nursing and Midwifery was unfavorable for students and desirable for professors. Therefore, in order to

*Corresponding Author: A. Kamran (PhD)
Address: Department of Health Education and Health Promotion, School of Medicine, Ardabil University of Medical Sciences, Ardabil, Iran.
Tel: +98 (45) 33534790 **E-mail:** akamranyen@gmail.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

promote this field, cooperation between experts in this field and planners is necessary in order to solve the problems.

Keywords: ***CIPP Assessment Model, Midwifery Education, Educational Evaluation***

Cite this article: SH. Jegargoosheh, AH. Maghari, A. Kamran. Evaluation Course Master of Midwifery Education Based on CIPP Model in Ardabil School of Nursing and Midwifery. *Medical Education Journal*. 2022; Vol 10. (No1.): pages7-18.

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of medical Sciences
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
دوفصلنامه آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس الگوی سیپ در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل

شیوا جگرگوشه (MSc Student)[1] ، امیرحسین مقری (MSc)[2,3] ، عزیز کامران (PhD)*[4]

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.
۲. گروه سلامت خانواده، مرکز تحقیقات عوامل مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.
۳. مرکز تحقیقات آترواسکلروز، دانشگاه علوم پزشکی بقیه اله، تهران، ایران.
۴. گروه آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، اردبیل، ایران.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله پژوهشی

دریافت: ۱۴۰۰/۹/۱۰

اصلاح:۱۴۰۰/۱۲/۲

پذیرش:۱۴۰۰/۱۲/۲۱

انتشار: ۱۴۰۰/۱۲/۲۴

چکیده

سابقه و هدف: ارزشیابی شاخصی است که میزان رسیدن به هدف‌های آموزشی را نشان می‌دهد و به تحلیل فعالیت‌های آموزشی می‌پردازد. به همین منظور این مطالعه با هدف ارزشیابی دوره‌کارشناسی ارشد آموزش مامایی براساس الگوی ارزشیابی سیپ در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل انجام شد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر به صورت مقطعی در سال ۱۴۰۰ اجرا شد. جامعه هدف، اعضای هیات علمی و دانشجویان کارشناسی ارشد گروه آموزش مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، شامل ۱۱ استاد و ۷ دانشجو بود. تمامی نمونه‌ها به روش سرشماری در این مطالعه شرکت کردند. برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی براساس الگوی ارزشیابی سیپ به تفکیک اساتید و دانشجویان استفاده شد. جهت آنالیز داده‌ها از آزمون تی یک نمونه‌ای (One-Sample T-Test) بهره گرفته شد. آنالیز آماری توسط نرم افزار SPSS نسخه ۲۱ اجرا گردید. سطح معنی داری آماری در این مطالعه ۰/۰۵ درنظرگرفته شد.

یافته‌ها: میانگین به دست آمده در گروه دانشجویان و اساتید در حیطه زمینه به ترتیب (۱۸/۲۹±۳/۰۴ و ۳۱/۴۵±۲/۸۱)، درونداد (۴۷/۲۹±۱/۷۰ و ۵۱/۱۸±۳/۵۲) و فرآیند (۱۰/۴۳±۰/۹۸ و ۴۰/۵۵±۱/۹۲) و در حیطه برونداد (۹/۴۳±۱/۴۰ و ۲۹/۲۷±۲/۳۷) می‌باشد که نمرات در گروه دانشجویان در ۴ حیطه کمتر از نمره معیار و در گروه اساتید بیشتر از نمره معیار بوده است.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل بیان کرد که ارزشیابی مقطع کارشناسی ارشد رشته آموزش مامایی دانشکده پرستاری مامایی اردبیل از نظر دانشجویان در سطح نامطلوب و از نظر اساتید در سطح مطلوب بوده است. بنابراین جهت

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی کمیته تحقیقات دانشجویی دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل با کد اخلاق IR.ARUMS.REC.1400.213 می‌باشد.

*نویسنده مسئول مقاله: دکتر عزیز کامران
آدرس: ایران، اردبیل، دانشگاه علوم پزشکی اردبیل، گروه آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، دانشکده پزشکی
تلفن: ۰۴۵-۳۳۵۳۴۷۹۰ رایانامه: akamranyen@gmail.com

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

ارتقای این رشته همکاری بین متخصصان این رشته و برنامه ریزان در راستای مرتفع نمودن مشکلات ضروری است.

واژه‌های کلیدی: *الگوی ارزشیابی سیپ، آموزش مامایی، ارزشیابی آموزشی، دانشکده پرستاری مامایی*

استناد: شیوا جگرگوشه، امیرحسین مقری، عزیز کامران. ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس الگوی سیب در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل. دو فصلنامه آموزش پزشکی، سال ۱۴۰۰؛ شماره ۱۰ (دوره ۱): صفحه ۱۸-۷.

© The Author(s)
Publisher: Babol University of Medical Sciences

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

سابقه و هدف

آموزش عالی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مجموعه نظام‌های آموزشی و عنصر اصلی توسعه انسانی در هر کشوری محسوب می‌شود(۱). عملکرد نظام‌های آموزشی به‌عنوان وسیله‌ای برای پاسخگویی به مشکلات جامعه است(۲). ازآنجایی‌که نظام آموزشی در آموزش عالی وظیفه مهم تربیت نیروی انسانی متخصص را عهده‌دار است؛ لذا ضروری است که از مطلوب‌ترین شیوه‌ها در طراحی، اجرا و ارزشیابی فعالیت‌ها استفاده گردد(۳). امروزه در مراکز آموزشی، ارزشیابی به علت ماهیت و عملکرد خاص خود یکی از گسترده‌ترین و جنجالی‌ترین مباحث آموزشی است که به‌عنوان یک عامل تعیین‌کننده در سودمندی و اثربخشی برنامه‌های آموزشی در تمامی مراکز آموزش عالی معتبر در سطح دنیا مورداستفاده قرار می‌گیرد، ارزشیابی آموزشی بهترین شاخصی است که میزان رسیدن به هدف‌های آموزشی را نشان می‌دهد و به تحلیل فعالیت‌های آموزشی می‌پردازد(۴). ارزشیابی آموزشی، جهت تعیین قدر و ارزش پدیده مورد ارزشیابی انجام می‌گیرد تا درباره آن پدیده تصمیم‌های درستی اتخاذ گردد(۵). ازآنجایی‌که آموزش عالی درصد قابل‌توجهی از جمعیت کشور را تحت پوشش قرار داده و هزینه‌های کلانی را نیز به اقتصاد کشور تحمیل می‌نماید و چنانچه نتواند به اهداف خود دست یابد، علاوه بر اتلاف هزینه‌ها، پیامدهای ناگواری را در اثر تربیت نیروی انسانی غیرماهرانه و غیر کارآمد دربرخواهد داشت. لذا کاربرد روش‌های ارزشیابی در ارتقای فعالیت‌های نظام آموزش عالی بسیار حائز اهمیت است(۶). به‌عبارت‌دیگر ارزشیابی برنامه یکی از مهم‌ترین استراتژی‌های دریافت بازخورد است و می‌تواند آموزش را از حالت سکون به پویا سوق دهد، همچنین زمینه‌ای را فراهم می‌آورد تا تصمیم گیران و دست‌اندرکاران فعالیت‌های آموزشی، تصویری از چگونگی فعالیت‌ها به دست آورند(۷و۸). در ارزشیابی‌ها از تمامی افراد و گروه‌هایی که تحت تأثیر برنامه آموزشی قرار دارند به‌عنوان داوران استفاده می‌شود و آنچه عملکرد ذی‌نفعان یک مجموعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مورد ارزیابی قرار می‌گیرد و نتایج به تصمیم گیران برنامه‌ها ارائه می‌شود(۹). همچنین موفقیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در دستیابی به اهداف و انتظارات آموزشی، مستلزم توجه، بررسی و تضمین کیفیت آموزش است. کیفیت در آموزش عالی، تطابق وضعیت موجود هر یک از عوامل و ارکان نظام آموزش شامل درونداد، فرآیند و برونداد با استانداردها، اهداف و انتظارات کلی و جزئی آموزش تعریف‌شده است(۱۰). ازجمله بهترین الگوهای ارزشیابی که چهار رکن نظام آموزش را مورد ارزشیابی قرار می‌دهد، الگوی کاربردی و جامع[۱] (CIPP) است. عنوان سیپ (CIPP) از حروف اول کلمات زمینه[۲] ، درونداد [۳]، فرآیند[۴] و محصول[۵] به‌دست‌آمده است. این الگو با نگرشی سیستمی به ارزشیابی زمینه، درونداد، فرآیند و برونداد‌های آن‌ها و نیز تصمیم‌گیری در مورد بهبود عملکردشان می‌پردازد(۱۱و۱۲). سیپ می‌تواند به مدیران و برنامه ریزان کمک کند تا بر پایه رویکردی نظام‌دار و توجه به زمینه، ورودی‌ها، منابع موجود، فرآیندها و نتایج به‌دست‌آمده و نیز نظارت مرحله‌به‌مرحله، به الویت بندی نیازها پرداخته و با پایش مداوم برنامه، منابع موجود را در خدمت بهترین نوع فعالیت قرار دهند(۱۱). ارزشیابی زمینه شامل کوشش‌های تحلیل گرایانه برای تعیین عناصر مربوط در محیط آموزشی و نیز شناسایی مشکلات، نیازها و فرصت‌های موجود در یک بافت یا موقعیت آموزشی است به‌عبارت‌دیگر هدف از این ارزشیابی فراهم آوردن یک زمینه منطقی برای تعیین هدف‌های آموزشی است(۱۳). از طریق این ارزشیابی، می‌توان در مورد مطلوبیت هدف‌های از قبل تعیین‌شده قضاوت کرد. ارزشیابی درونداد به‌منظور مشخص کردن و سنجش قابلیت‌های موجود، راهبردهای برنامه‌های ممکن جهت تحقق هدف‌ها، روش‌های منظور شده برای اجرای راهبردها، تشکیلات و روش‌ها و سایر منابع ازجمله بودجه و زمان لازم انجام می‌شود(۱۴). در این مرحله اطلاعات موردنیاز در خصوص چگونگی استفاده از منابع به‌منظور دستیابی به هدف‌های برنامه جمع‌آوری می‌شوند(۱۵). ارزیابی فرآیند به‌منظور تشخیص یا پیش‌بینی مشکلات اجرایی در جریان انجام فعالیت‌های آموزشی و میزان مطلوبیت فرآیند اجرای این فعالیت‌ها به عمل

---

۱ Context Input Process Product

۲ Context

۳ Input

٤ Process

٥ Produc

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

می‌آید(۱۶). در ارزشیابی برونداد نتایج حاصل باهدف‌های برنامه مقایسه می‌گردند و رابطه بین انتظارات و نتایج واقعی مشخص می‌شوند(۱۷). ازآنجایی‌که مجوز تأسیس مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی به‌عنوان اولین بار در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل در سال ۱۳۹۸اخذ گردید و این دانشکده در سال ۱۳۹۸برای اولین بار چهار دانشجو در مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی را پذیرش نمود؛ کلیت این مقطع در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل تاکنون به‌طور سیستماتیک مورد بررسی و ارزیابی قرار نگرفته است و به‌منظور ارتقا سطح کمی و کیفی، نیازمند ارزشیابی منسجم می‌باشد. با توجه به اینکه ارزشیابی به‌عنوان یکی از ابزارهای ارتقا کیفیت است این امکان را فراهم می‌سازد تا نقاط قوت و ضعف برنامه‌ها را مشخص نموده و با تقویت جنبه‌های مثبت و رفع نارسایی، در ایجاد تحول و اصلاح گردش کار،گام‌های مناسبی بردارد. لذا تصمیم بر آن شد تا مطالعه‌ای با هدف ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس الگوی ارزشیابی سیپ در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل در سال۱۴۰۰ انجام گردد.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر به‌صورت مقطعی و در سال ۱۴۰۰ اجرا شد. جامعه هدف این مطالعه، اعضای هیات علمی شاغل و دانشجویان کارشناسی ارشد در گروه آموزش مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل شامل ۱۱ استاد و ۷ دانشجو می‌باشد. تمامی اساتید و دانشجویان به روش سرشماری در این مطالعه شرکت کردند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس الگوی ارزشیابی CIPP به تفکیک اساتید و دانشجویان که توسط گروه تحقیق طراحی گردید، استفاده شد. پس از اخذ مجوز از کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (IR.ARUMS.REC.1400.213) و هماهنگی با اساتید و دانشجویان، داده‌ها توسط محقق در دانشکده پرستاری مامایی اردبیل جمع‌آوری گردید. پرسشنامه الگوی ارزشیابی CIPP در گروه اساتید در دو قسمت شامل اطلاعات دموگرافیک (سن، مدرک تحصیلی، رتبه علمی، مدت سابقه کاری) و پرسشنامه محقق ساخته ۳۸ سؤالی در ۴ حیطه زمینه (۸ سؤال)، درونداد (۱۳ سؤال)، فرآیند (۱۰ سؤال)، برونداد (۷ سؤال) با مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت (خیلی کم نمره ۱)، (کم نمره ۲)، (متوسط نمره ۳)، (زیاد نمره ۴)، (خیلی زیاد نمره ۵) طراحی گردید و پرسشنامه الگوی ارزشیابی CIPP در گروه دانشجویان نیز در دو قسمت اطلاعات دموگرافیک (سن، وضعیت تأهل، وضعیت بومی، وضعیت سکونت، وضعیت اشتغال) و پرسشنامه محقق ساخته ۳۴ سؤالی در ۴ حیطه زمینه (۷ سؤال)، درونداد (۱۷ سؤال)، فرآیند (۶ سؤال)، برونداد (۴ سؤال) با مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای (۱. خیلی کم تا ۵. خیلی زیاد) می‌باشد. برای بررسی‌های دقیق‌تر در این مطالعه از نمره معیار (نمره میانه) استفاده شد. برای تعیین نمره معیار، مقدار میانه در دامنه حداقل و حداکثر نمره پاسخگویی به سؤالات محاسبه شد (جمع مقادیر حداقل و حداکثر و سپس تقسیم بر ۲). برای تعیین روایی پرسشنامه ۷۲ سؤالی از روایی محتوایی با شاخص‌های CVR[۶] برای هرسوال یا گویه و شاخصCVI [۷] برای کل پرسشنامه و روایی صوری[۸] به روش کمی به کمک شاخص اندازه اثر[۹] استفاده شد. برای انجام روایی، از ۱۰ نفر متخصص و عضو هیات علمی و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی که به موضوع هدف تحقیق مسلط بودند، خواسته شد که نظر خود را ابتدا در خصوص روایی محتوایی هریک از سؤالات (به‌صورت ضروری، مفید اما غیرضروری و غیرضروری) و سپس مرتبط بودن، واضح بودن و ساده بودن به سؤال‌ها ثبت کنند. شاخص CVR تک‌به‌تک سؤالات بیشتر از حداقل مقدار جدول لاوشه (۰/۶۲) و شاخص CVI کل پرسشنامه (برای بخش اساتید ۰/۸۳ و برای بخش دانشجویان ۰/۸۹) بیش از حداقل قابل‌قبول (۰/۷۹) به دست آمد. برای تحلیل داده‌ها از جداول توصیفی شامل شاخص‌های تعداد و درصد برای متغیرهای کیفی و شاخص‌های میانگین و انحراف معیار برای متغیرهای کمی استفاده شد. برای بررسی میانگین نمره ابعاد پرسشنامه ارزشیابی CIPP با نمره معیار (مقدار میانه) از

---

۶ Content Validity Rate

۷ Content Validity Index

۸ Face Validity

۹ Score Impact

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

آزمون طی یک نمونه‌ای (One-Sample T-Test) بهره گرفته شد. جداول توصیفی و آنالیز آماری توسط نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۱ اجرا گردید. سطح معنی‌داری آماری در این مطالعه ۰/۰۵ درنظرگرفته شد.

یافته‌ها

در مطالعه حاضر، هفت نفر از دانشجویان و ۱۱ نفر از اساتید شرکت کردند. ٪۲۸/۶ از دانشجویان در دامنه سنی ۲۴ تا ۲۶ سال،٪ ۵۷/۱ در دامنه سنی ۲۷ تا ۲۹ سال و ٪۱۴/۳ بیش از ۳۳ سال بودند. ٪ ۵۷/۱ از دانشجویان مجرد و٪ ۷۱/۴ وضعیت غیربومی داشته و٪ ۸۵/۷ از آن‌ها شاغل نبودند (جدول ۱). ٪ ۹۰/۱ از اساتید شرکت کننده در دامنه سنی ۳۹ تا ۳۵ سال، ۱۸ و٪ ۲ در دامنه ۴۰ تا ۴۴ سال و٪ ۷۲/۱ بیش از ۴۵ سال سن داشتند. ٪ ۴۵/۵ دارای تحصیلات ارشد و ٪۳۶/۱ دارای تحصیلات دکترا می‌باشند. ٪۵۴/۵ از اساتید مرتبه علمی مربی و ٪ ۴۵/۵ نیز استادیار می‌باشند. ٪۲۷/۳ از اساتید سابقه کار کمتر از ۱۵ سال دارند (جدول ۲).

جدول ۱. خلاصه اطلاعات دموگرافیک دانشجویان

دانشجویان (۷ نفر)		تعداد N	درصد %
سن	۲۶-۲۴	۲	۲۸/۶
	۲۹-۲۷	۴	۵۷/۱
	۳۲-۳۰	۰	۰
	۳۵-۳۳	۱	۱۴/۳
تأهل	مجرد	۴	۵۷/۱
	متأهل	۳	۴۲/۹
وضعیت	بومی	۲	۲۸/۶
	غیربومی	۵	۷۱/۴
اشتغال	شاغل	۱	۱۴/۳
	غیر شاغل	۶	۸۵/۷

جدول ۲. خلاصه اطلاعات دموگرافیک اساتید

اساتید (۱۱ نفر)		تعداد	درصد
سن	۳۹-۳۵ سال	۱	۹/۱
	۴۴-۴۰ سال	۲	۱۸/۲
	۴۹-۴۵ سال	۸	۷۲/۷
تحصیلات	کارشناسی	۱	۹/۱
	کارشناسی ارشد	۵	۴۵/۵
	دکترا	۴	۳۶/۴
	متخصص زنان	۱	۹/۱

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

رتبه علمی	مربی	٦	٥٤/٥
	استادیار	۵	۴۵/۵
سابقه کاری	کمتر از ۱۰ سال	۲	۱۸/۲
	۱۱ تا ۱۵ سال	۱	۹/۱
	۱۶ تا ۲۰ سال	۲	۱۸/۲
	۲۱ تا ۲۵ سال	۲	۱۸/۲
	بیش از ۲۵ سال	۴	۳۶/۴

بر این اساس، نتایج این مطالعه نشان داد که در بین دانشجویان، میانگین نمره تمامی ابعاد زمینه، درونداد، فرآیند و برونداد و نمره کل CIPP به میزان معنی‌داری از نمره معیار مقایسه کمتر است (P<۰/۰۵). به‌عبارت‌دیگر، از دید دانشجویان، دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس سطح ارزشیابی CIPP سطح پایین‌تری دارد. همچنین نتایج در بین اساتید نشان می‌دهد که میانگین نمره تمامی ابعاد زمینه، درونداد، فرآیند و برونداد و نمره کل CIPP به میزان معنی‌داری از نمره معیار مقایسه بیشتر است (P<۰/۰۵). به‌عبارت‌دیگر، از دید اساتید، دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس سطح ارزشیابی CIPP سطح بالاتری نشان می‌دهد (جدول ۳).

جدول ۳. خلاصه نتایج تحلیل آماری پرسشنامه CIPP

دانشجویان (۷ نفر)	حداقل–حداکثر نمره	نمره معیار	میانگین Mean	انحراف معیار SD	معنی‌داری P
حیطه زمینه (۱۰ گویه)	۱۰ تا ۵۰	۳۰	۱۸/۲۹	۳/۰۴	P=۰/۰۰۱ و T=–۱۰/۲۰
حیطه درونداد (۱۷ گویه)	۱۷ تا ۸۵	۵۱	۴۷/۲۹	۱/۷۰	P=۰/۰۰۱ و T=–۵/۷۶
حیطه فرآیند (٦ گویه)	۶ تا ۳۰	۱۸	۱۰/۴۳	۰/۹۸	P=۰/۰۰۱ و T=–۲۰/۵۲
حیطه برونداد (٤ گویه)	۴ تا ۲۰	۱۲	۹/۴۳	۱/۴۰	P=۰/۰۰۳ و T=–۴/۸۷
نمره کل CIPP (۳۷ گویه)	۳۷ تا ۱۸۵	۱۱۱	۸۵/۴۳	۲/۵۱	P=۰/۰۰۱ و T=–۲۶/۹۹
اساتید (۱۱ نفر)	حداقل–حداکثر نمره	نمره معیار	میانگین Mean	انحراف معیار SD	معنی داری P
حیطه زمینه (۸ گویه)	۸ تا ۴۰	۲۴	۳۱/۴۵	۲/۸۱	P=۰/۰۰۱ و T=۸/۸۱
حیطه درونداد (۱۳ گویه)	۱۳ تا ۶۵	۳۹	۵۱/۱۸	۳/۵۲	P=۰/۰۰۱ و T=۱۱/۴۹
حیطه فرآیند (۱۰ گویه)	۱۰ تا ۵۰	۳۰	۴۰/۵۵	۱/۹۲	P=۰/۰۰۱ و T=۱۸/۲۵
حیطه برونداد (۷ گویه)	۷ تا ۳۵	۲۱	۲۹/۲۷	۲/۳۷	P=۰/۰۰۱ و T=۱۱/۵۸
نمره کل CIPP (۱۱٤ گویه)	۳۸ تا ۱۹۰	۱۱۴	۱۵۲/۴۵	۹/۲۱	P=۰/۰۰۱ و T=۱۳/۸۴
1. One-Sample T-Test					

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

بحث و نتیجه‌گیری

مطالعه حاضر در راستای ارزشیابی دوره کارشناسی ارشد آموزش مامایی بر اساس الگوی سیپ در دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال ۱۴۰۰ انجام شد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد، وضعیت ارزشیابی در چهار حیطه زمینه، درونداد، فرآیند و برونداد در گروه اساتید در سطح مطلوب بود ولی نمرات ارزشیابی در گروه دانشجویان در سطح پایین‌تری بود و ارزشیابی از دیدگاه دانشجویان در سطح نامطلوب گزارش شد. این یافته‌ها در مطالعه علی‌محمدی و همکاران (۱۳۸۹) که باهدف ارزیابی دانشکده پزشکی بر اساس الگوی سیپ انجام شد، نشان داد که ابعاد زمینه، درونداد و فرآیند کاملاً مطلوب، و برونداد در سطح نسبتاً مطلوب بود و در بین دیدگاه دانشجویان و اساتید تفاوت معناداری وجود داشت که اساتید در همه زمینه‌ها دیدگاه مثبت‌تری نسبت به دانشجویان داشتند که با مطالعه حاضر همخوانی دارد(۱۸). شایان‌ذکر است که در مطالعه حاضر نیز نظر اساتید و دانشجویان به‌صورت جداگانه مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. در مطالعه حاضر نتایج آنالیز داده‌ها در حیطه زمینه از دیدگاه دانشجویان نشان داد که میانگین نمره کسب‌شده در حیطه زمینه ۳/۰۴±۱۸/۲۹بود که بسیار پایین‌تر از نمره معیار۳۰ بوده است و این نشان‌دهنده این است که ارزشیابی مقطع کارشناسی ارشد از دیدگاه دانشجویان در حیطه زمینه در سطح نامطلوب بوده است و دانشجویان معتقد بودند که اهداف و برنامه‌های مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی اردبیل با پیشرفت‌های علمی هم‌راستا نمی‌باشد و در اهداف برنامه مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی جامعه و دانشگاه در حیطه تربیت پژوهشگر توجه نشده است. در گروه اساتید در حیطه زمینه نمره کسب‌شده ۲/۸۱±۳۱/۴۵ بوده است که بیشتر از نمره معیار ۲۴ بوده است و در سطح مطلوب گزارش شد. نمرات اساتید در مورد سؤالات مربوط به گویه های در اجرای برنامه مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی شرایط برای تربیت دانشجویان منسجم و مسلط فراهم‌شده است و گویه مربوط به این موضوع که به‌طور منظم به بررسی نیازهای علمی و مهارتی دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی می‌پردازد، بیشتر بوده است و از نظر اساتید ارزشیابی حیطه زمینه در سطح مطلوب گزارش شد که این یافته‌ها با نتایج مطالعه عبدی و همکاران(۱۳۹۷) که ارزشیابی در حیطه زمینه مطلوب بوده و گویه و شاخص نیاز به راه‌اندازی دوره کارشناسی ارشد مراقبت‌های ویژه نوزادان بیشترین میانگین نمره را در بین شاخص‌های حیطه زمینه داشت، همخوانی دارد(۲). همچنین در مطالعه کیفی نیک فرید و اشک تراب(۲۰۱۳) با موضوع درک دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت‌های ویژه نوزادان از وضعیت تحصیل در این رشته نوپا در ایران نیز ضرورت وجود رشته یکی از زیر مضمون‌ها بود که در تمام مصاحبه‌ها به آن اشاره‌شده بود(۱۹). در مطالعه میرزابیگی و همکاران(۱۳۸۹) که باهدف تعیین ضرورت وجود دوره‌های آموزش تخصصی در مقطع کارشناسی ارشد انجام شد، ٪ ۹۲/۷ از مشارکت‌کنندگان که شامل اعضای هیأت علمی دانشکده‌های پرستاری و مامایی کشور بودند، ارائه دوره‌های تخصصی بالینی در مقطع کارشناسی ارشد را ضروری می‌دانستند و دلایل ایجاد این دوره‌های تخصصی را به ترتیب اولویت ارتقای کیفیت خدمات، نیاز روزافزون جامعه به تخصصی عمل کردن حرف پزشکی، ایجاد جایگاه شغلی مناسب برای پرستاران و کاهش هزینه‌های ارائه خدمات بهداشتی و درمانی می‌دانستند (۲۰). نمرات کسب‌شده در حیطه درونداد در گروه دانشجویان ۱/۷۰±۴۷/۲۹ بوده و کمتر از نمره معیار یعنی ۵۱ بوده است و در گروه اساتید ۳/۵۲±۵۱/۱۸ بوده که بیشتر از نمره معیار ۳۹بوده است و این هم نشان‌دهنده این است که ارزشیابی از دیدگاه دانشجویان نامطلوب و از دیدگاه اساتید مطلوب بوده است که این یافته‌ها با نتایج عبدی و همکاران (۱۳۹۷) که ارزشیابی حیطه درونداد را نامطلوب گزارش کردند، مطابقت دارد(۲). همچنین مطالعه علی‌محمدی و همکاران (۱۳۸۹) در ارزشیابی حیطه درونداد دانشکده پزشکی وضعیت توانایی دانشجویان و اساتید را مطلوب گزارش کرد. این مطالعه ازاین‌جهت که ارزشیابی از دیدگاه اساتید مطلوب گزارش شد، همخوانی دارد. ولی از منظر دانشجویان مغایرت دارد. شاید دلیل این مغایرت را می‌توان این‌چنین گزارش کرد که در مطالعه حاضر تعداد نمونه‌ها کمتر از مطالعه علی محمدی بوده است و از طرفی در مطالعه حاضر رشته کارشناسی ارشد تازه تأسیس‌شده بی‌شک با یکسری کم‌وکاستی‌هایی همراه بوده است(۱۸). در حیطه درونداد از دیدگاه دانشجویان گویه های مربوط به این‌که رشته تحصیلی اساتید با موضوعات تدریس شده توسط اساتید متناسب نیست و اساتید با اهداف و برنامه‌هایی که تدریس می‌کنند آشنایی لازم و کافی را ندارند، بیشترین نمرات را کسب کرده و از دیدگاه اساتید امکانات یارانه‌ای و دسترسی به اینترنت با توجه به تعداد دانشجویان متناسب است و پاسخگویی واحد پژوهش دانشکده به نیازهای دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد مامایی مناسب است و تسهیلات لازم جهت شرکت در فعالیت‌های علمی و پژوهشی فراهم است، بیشترین نمرات را کسب کردند. نمرات کسب‌شده در حیطه فرآیند در گروه دانشجویان

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

۱۰/۴۳±۰/۹۸ و در گروه اساتید ۴۰/۵۵±۱/۹۲ بوده است که بیانگر این است که نمرات در گروه اساتید بیشتر از دانشجویان بوده و ارزشیابی ازنظر اساتید در سطح مطلوب بوده است. این در حالی است که نمرات در گروه دانشجویان از نمره معیار که ۱۸ بوده است بسیار پایین‌تر گزارش شد و نشان‌دهنده این است که ازنظر دانشجویان ارزشیابی مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی نامطلوب بوده است. گویه های مربوط به گروه دانشجویان که برنامه آموزشی دروس نظری مطابق با برنامه‌ریزی انجام‌شده اجرا می‌شود و بین تکالیف پژوهشی (نوشتن مقاله علمی) با حجم و محتوای واحدهای ارائه‌شده در ترم متناسب وجود دارد، کمترین نمرات را به خود اختصاص داد. نتایج این مطالعه بامطالعه علی محمدی و همکاران (۱۳۸۹) مطابقت دارد، زیرا در هر دو این مطالعات بین نظرات دانشجویان و اساتید در حیطه فرآیند تفاوت معنی‌داری وجود دارد همچنین با شاخص‌های موردنیاز جامعه فاصله دارد(۱۸). ارزشیابی حیطه برونداد نیز در گروه دانشجویان نمره ۹/۴۳±۱/۴۰ و در گروه اساتید ۲۹/۲۷±۲/۳۷ گزارش شد که در گروه دانشجویان پایین‌تر از نمره معیار۱۲بود و در گروه اساتید بیشتر از نمره معیار ۲۱بوده است. در گروه دانشجویان گویه مربوط به ارتباط بین دانشـجویان این دوره در دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و سایر دانشگاه‌های کشور وجود دارد. بیشترین نمره را به خود اختصاص داد و در گروه اساتید نیز که اهداف و برنامه‌های درسی مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی تحقق‌یافته است، بیشترین نمره را به خود اختصاص داده است ولی درمجموع ارزشیابی این حیطه از منظر دانشجویان در سطح مطلوب و از نظر اساتید نیز در سطح مطلوب گزارش شد. نمره کل ارزشیابی مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی دانشکده پرستاری مامایی اردبیل بر اساس الگوی ارزشیابی CIPP در گروه دانشجویان ۸۵/۴۳±۲/۵۱ بوده است با نمره معیار ۱۱۱ تا حد زیادی فاصله دارد و نشان‌دهنده این است که نمره ارزشیابی در سطح نامطلوب است و نمره کل در گروه اساتید ۱۵۲/۴۵±۹/۲۱ بوده است، بسیار بیشتر از نمره معیار۱۱۴ بود و نمره ارزشیابی در سطح مطلوب گزارش شد. به‌طورکلی نتایج مطالعه حاضر نشان داد کـه کلیـت مقطع کارشناسی ارشد آموزش مامایی در دانشکده پرستاری مامایی دانشگاه علوم پزشکی اردبیل از دیدگاه دانشجویان در سطح نامطلوب بود و ازنظر اساتید در سطح مطلوب گزارش شد. با توجه به این‌که این رشته تازه تأسیس‌شده است، بی‌شک با یکسری کم‌وکاستی‌هایی همراه خواهد بود. بنابراین با توجه به اینکه رشته مامایی رشته مبتنی بر عملکرد است و تربیت نیروی توانمند و مجرب از اهداف و اولویت‌های این مقطع از این رشته می‌باشد، شایسـته اسـت که بیش‌ازپیش برنامه ریزان و صاحب‌نظران در راستای هموارسازی شرایط جهت فراگیـری علـم در همه ابعاد (امکانات، توانمندسازی اساتید، منابع مالی و...) همکاری کنند.

تقدیر و تشکر

بدین‌وسیله از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی اردبیل به خاطر حمایت و همکاری در اجرای پژوهش حاضر سپاسگزاری می‌شود.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

References

1. Borjian Borujeni S, Shirzad H. kheiri S, Haghshenas Z, Mirzavand H, Beigi A, et al. Students' Educational Problems, Presented in the University's Educational Councils from 2002 to 2005, Shahrekord University of Medical Sciences. J Med Edu Develop Center Kerman Univ Med Sci. 2009;6(1):50-6.
2. Hemati Z, Irajpour A, Allahbakhshian M, Varzeshnejad M, Abdi SM. Evaluating the Neonatal Intensive Care Nursing MSc Program Based on CIPP Model in Isfahan University of Medical Sciences. 2018.324-332.
3. Pakdaman A, Soleimani Shayesteh Y, Kharazi fard MJ, Kabosi R. [Evaluation of the achievement of educational objectives of the Community Oral Health and Periodontics Departments using the CIPP model of evaluation–students' perspective]. Journal of Dental Medicine. 2011; 24(1): 20-25.
4. Khadem N, Khodadadi N, Ebrahimzadeh S. opinion poll of Graduates from Mashhad-school of Medicine, regarding coordination of learnings, during their study with the objectives of education in giving medical services to society. 2009:51(4).233-238.
5. Zarrabian M, Farzianpour F, Razmi H, Sharifian M, Khedmat S, Sheykh-rezaee M, et al. Internal Evaluation of the Endodontics Department School of Dentistry Tehran University of Medical Sciences. Strides in development of medical Education. 2009;5(2):135-142.
6. Akhlaghi F, Yarmohammadian MH, Khoshgam M, Mohebbi N. [Evaluating the Quality of Educational Programs in Higher Education Using the CIPP Model]. Health Information Management. 2011; 8(5): 621-629.
7. Worthen BR, Sanders JR. Educational Evaluation: Alternative Approaches and Practical Guidelines. 1st ed. New York: Longman; 1987. P. 73.
8. Scriven M, Tyler RW. The Methodology of evaluation. Perspective of curriculum evaluation (AERA monograph series on Curriculum Evaluation, No 1). 1st ed. Chicago, II: Ranel McNally; 1967. P. 101.
9. Bazrafkan L, Nikseresht A, Bazargany A. Need assessment of medical education's general objectives in basic sciences & physiopathology periods according to intern's views. Iranian Journal of Medical Education 2002; 2: 18-8.
10. Yarmohammadian MH, Mozaffary M, Esfahani SS. Evaluation of quality of education in higher education based on Academic Quality Improvement Program (AQIP) Model. Procedia-Social and Behavioral Sciences. 2011.1;15:2917-2922.
11. Stufflebeam DL. CIPP Evaluation Model Checklist; 2007. [cited 2018 Feb 27]; Available from: https://www. wmich. edu/sites/default/files/attachments/u350/2014/cipp.
12. Kuo-Hung T, Ray Diez C, Shi-Jer L, Tsai HL, Tien-Sheng T. Using the Context, Input, Process and Product model to assess an engineering curriculum. World Transactions on Engineering and Technology Education 2010; 8(3): 38-41.
13. Stephen Robbins. Organization theory. Translation Alwani S.M and Danaee-fard H. publishing Company, Saffar. 2010.
14. Bazargan A. [Educational evaluation]. Tehran: SAMT; 2011.
15. Saif AA. [Educational measurement, assessment, and evaluation]. Tehran: Doran Publisher; 2011.
16. Gall MD, Borg WR, Gall JP. [Translated by AR. Nasr, et al.] Educational Research An Inrtoduction. Tehran: Shahid Beheshti Univ 2007.
17. Jafari A, Khami M. R, Yazdani R, Mohammadi M. Presenting the course of community dentistry as problem based learning workshop and comparing it to learning through lecture. Iran J Med Educ 2009; 9(3): 216-224.
18. Alimohammadi T, Rezaeian M, Bakhshi H, VaziriNejad R. The evaluation of the Medical School Faculty of Rafsanjan University of Medical Sciences based on the CIPP model in 2010. Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences. 2013;12(3):205-218.
19. Nikfarid L, Ashktorab T. Understanding of neonatal intensive care nurse practitioner students of situation of their profession in Iran: A qualitative study 2013.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]

20. Mirzabeygi G, Sanjari M, Salemi S, Babaei F. The necessity for specialty education in nursing MS program: Viewpoints of the faculty members of School of Nursing and Midwifery in Iran. Iranian Journal of Medical Education. 2010;9(3):263-271.

[Downloaded from mededj.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.22088/mededj.10.1.7]